TROMS BONDE- OG SMÅBRUKARLAG

Årbok 2020

NYHEIT

Nytt kraftfôr: TopLac® Sau Fiber

Våre analyser av norsk surfôr viser at mange har eit fiberfattig, men energirikt grovfôr i år. Nordover er det ofte grovfôrmangel.

Ventar du fleire trilling - og firlingsøyer, og har behov for meir fiber i rasjonen, så tilrår vi den nye og prisgunstige **TopLac® Sau Fiber** i lamminga.

- Sikrar høg mjølkeproduksjon trass fibermangel
- Skånsam for vomma trass høge kraftfôrrasjonar
- Kvar pellet består av 75% **TopLac® Sau** og 25% **Roetopp**
- Svært god smaklegheit

TopLac® Sau Fiber – den perfekte løysinga dersom du har fibermangel og ønsker høg lammetilvekst før beiteslepp.

Produksjonsstart: Måndag 1. mars.

GODT GJORT ER BETRE ENN GODT SAGT

FISKÅ MØLLE ROGALAND Tlf. 51 74 33 00
FISKÅ MØLLE ETNE: Tlf. 53 77 13 77

Fiskå Mølle
www.fiska.no

Innhold

Innhold.....3
Lederen har ordet.....4
Fylkesårsmøtet 2020.....8
Pressemeldinger og leserinnlegg.....16
Glimt fra lokallagene.....18
Grønt Spa'tak.....21
Årsmelding 2020.....24
Regnskap 2020.....30
Årsmøteprogram.....34
Lokallag pr februar 2021 35

Troms Bonde- og Småbrukarlag
Espenesveien 875
9311 Brøstadbotn

Telefon 932 44 599
E-post troms@smabrukarlaget.no
Nettside www.smabrukarlaget.no/troms
Facebook www.facebook.com/TromsBS

Forsidebilde:
Sommeropplevelser for deltakere på Grønt Spa'tak, St.Hansaften 2020
Foto: Harald Evanger

Lederen har ordet

Året 2020 har vært utfordrende på mange måter, måter vi ikke trodde vi skulle oppelve. Og det har ført til mange tanker omkring det vi lever av som bønder.
Ord som hamstring, beredskap og matsikkerhet ble plutselig en del av dagligtalen, og ikke minst bevisstheten, til den norske forbrukeren.

Pandemien førte til at vi som bønder fikk et større verd blant menigmann. Vi var plutselig løftet opp som viktige, og forbruket av tradisjonelle landbruksvarer som melk, kjøtt og korn gikk til himmels. I krisetider snudde forbrukeren seg mot det kjente og trygge, den norske bonden.

Så kan vi spørre oss, var det forbigående? Var det på samme måte som med sykepleierne, de var verdt en klapp, men ikke økt lønn?
Det var vanskelig å avveie om vi burde forhandle med staten på vanlig måte våren 2020, eller om vi burde vise moderasjon i en internasjonal krise, og godta forenklede forhandlinger.

Landbruket landet på det siste, og det har blitt kritisert i ettertid. Med rette mener jeg, selv om jeg stemte for det selv i fylkesledermøtet. Historien har vist oss at der vi har moderert oss og ikke krevd millioner, har andre næringer lobbyert for millioner, og fått millliarder.

Vi sakker ytterligere akterut i jordbruket, og vi har ikke råd til å være solidariske. Vi trenger faktisk at samfunnet er solidarisk med oss.
Det er en falitterklæring at selv med underdekning på både storfekjøtt, melk og svin - og balanse på sau og lam - så klarer vi fortsatt ikke å øke inntjeningen i jordbruket.

Det vitner om at rammevilkårene våre ikke gir rom for lønnsom drift.
Og jeg peker først og fremst på tollvernet. Det lekker som en sil, og det

utnyttes ikke til beste for jordbruket. Det må lønne seg å produsere mat. Det gjør det dessverre ikke i dag, innenfor den tollbeskyttelsen vi har. Vi må kreve inndekning for to års kostnadsvekst og lønnsgap under årets jordbruksforhandlinger!

Året 2020 er passert, og med det også mitt siste år som fylkesleder i Troms Bonde- og Småbrukarlag.

Det har vært en spesiell reise, og et verv jeg har trivdes i. Det har vært en ære å være talsmann for bønder i Troms.
Jeg kom inn i vervet som ved en tilfeldighet, da jeg og min eminente sekretær Margrethe Figved byttet plass i styret, hvorpå hun også påtok seg sekretærjobben.
Vi har snakket om det mange ganger siden, at det har vi begge trivdes med, og det gjorde oss til et veldig bra team. Jeg skylder Margrethe den største delen av æra for det jeg har utrettet som fylkesleder. Hun har holdt styr på alt og hun har gjort det på en fantastisk måte.

Jeg kommer til å benytte denne teksten til å takke en del folk, ettersom vi neppe kommer til å treffes i utrengsmål i 2021 heller!
Mine kolleger i fylkesstyret, både de som er aktive nå, og de som har vært innom. Det har vært flott å arbeide med så engasjerte folk, og vi har fått til mye for norsk landbrukspolitikk. Med bakgrunn i ett lite fylkesstyre langt nord i landet, har vi klart å sette dagsorden på nasjonalt plan mer enn én gang. Det er jeg veldig stolt over, og det vitner om at vi i NBS har de mest engasjerte tillitsvalgte, og ikke minst, vi har de som har gjort det riktige verdivalget.

Jeg ønsker også å takke medlemmer, og ikke-medlemmer! Jeg har fått mange hyggelige tilbakemeldinger gjennom mine år som fylkesleder. Og det har jevnt over vært av det positive og konstruktive slaget, både fra folk i og utenfor organisasjonen. Det har jeg satt stor pris på, og jeg føler meg betydelig rikere på bekjentskaper og venner i næringa nå enn jeg var da jeg begynte.
Det har kanskje vært det mest givende med å være fylkesleder, jeg har fått truffet mange utrolig engasjerte og flinke bønder. Til hyggelige, og ikke minst morsomme og festlige sammenkomster!

Når jeg nå takker for meg på fylkesnivå i NBS, så er det fordi jeg ikke har tid og ressurser til å skjøtte vervet så godt som jeg ønsker lengre. Men jeg kommer fortsatt til å være et aktivt medlem i laget, og kan jeg

være til noen slags nytte eller bistå på noe vis, må dere gjerne ta kontakt. Omså bare for en prat!

Tusen takk for all støtte og oppbakking jeg har fått som fylkesleder fra medlemmer, lokallag, bønder, bondevenner og engasjerte folk.

Med de beste hilsener,

Birger B Bull

Er du oppdatert på det som skjer i fylkes- og lokallaget?

Nesten all informasjon går nå ut som e-post eller på telefon/sms. Hvis du ikke har hørt fra lokal- eller fylkeslaget i det siste, kan det være at vi ikke har gyldig e-postadresse eller telefonnummer til deg.

Ta gjerne kontakt på troms@smabrukarlaget.no eller på telefon 932 44599, så ordner vi det!

Felleskjøpet

Vi hjelper deg å bruke innetida smartere

Åkrene kan hvile, men ikke du. Innenfra skal du drive gården mot en ny sesong, og det er mange smarte måter å gjøre det på.

Vi vet at det er hvordan du bruker tida inne som gir resultater når alt starter igjen ute. Da er det godt at du ikke er alene. Ring 72 50 50 50 så hjelper vi deg.

Les mer på www.felleskjopet.no

Referat fra årsmøtet 21.-22. feb 2020 i Tromsø

Til stede:
Inske de Buhr og Anita Karlsen, Balsfjord BS; Berit Nikolaisen, Dyrøy BS; Tony Ahlquist og Kirsten Slagstad, Hålogaland BS; Frank Valø, Lyngen BS; Svein Børre Evensen, Målselv BS; Harald Evanger, Torstein Jenssen og Magne Richardsen, Nord-Troms BS; Vegard Svensen, Senja BS; Mats Hegg Jacobsen og Siri Folven Bull, Tromsøysund BS.
Birger Bull og Per Arne Slettmo, fylkesstyret; Margrethe Figved, fylkessekretær; Håvard Engum Pedersen, Tone Rubach og Einar Åbergsjord, gjester.

1. Konstituering
Møteleder: Mats Hegg Jacobsen
Referent: Margrethe Figved
Underskrivere: Vegard Svensen og Harald Evanger
Redaksjonskomité: Torstein Jenssen, Inske deBuhr, Tony Ahlquist
Godkjenning av innkalling og saksliste: Godkjent.

Kjersti Hoff og Odd Magne Harstad under fagdagen som ble arrangert som innledning til årsmøtet. Ordstyrere var Kirsten Slagstad og Frank Valø.

Nytt fra NBS, v/ Kjersti Hoff
Gjennomgang av landsstyrets foreløpige prioriteringer for jordbruksforhandlingene, og orientering om nyansatt assisterende generalsekretær.
Debatt om ny struktur på fagutvalg som skal være rådgivende for landsstyret, misnøye med sammenslåing av flere utvalg og med prosessen rundt endringene.

Overrekkelse av pris til Nord-Troms Bonde- og Småbrukarlag
Under middagen overrakte fylkesleder Birger Bull en spesiell pris til lokallaget i Nord-Troms:
"Prisen er ikke for lang og tro tjeneste, den er for å være aktiv og engasjert! Ingen lokallag har som dere kjørt frem egne saker og løftet disse! Både som innspill til fylkesstyret, på vegne av næringa, på vegne av enkeltutøvere og på vegne av NBS. Nord Troms bonde og småbrukarlag har gjort en formidabel jobb over flere år, og fortjener en hyllest for dette.
Harald Evanger har gjort en formidabel jobb med lokallaget i nord. Under Harald sin ledelse så har laget revitalisert seg. Gått fra å være Nordreisa til å bli Nord-Troms, fremmet saker, uttalelser, deltatt på møter og vist utallige initiativ."

Harald Evanger fikk overrakt en NBS-bordfane, og lokallaget fikk 3000 kroner.

Orientering om forsikringsavtalen, v/ Petter Bakke, Gjensidige

- Særlig fokus på risikovurdering (kan gi vesentlig rabatt), se "Min side" på www.gjensidige.no.
- Ved gjennomgang av kundeforhold over telefon, be rådgiver om å skrive referat fra samtalen, så begge vet hva som er behandlet og avtalt.
- Skademelding på nett. Bruk gjerne chat'en undervegs hvis du har spørsmål, denne kan du få utskrift av etterpå.

Hilsninger
Einar Åbergsjord, TINEs eierutvalg Nord
Håvard Engum Pedersen, Troms 4H
Tone Rubach, NLR Nord-Norge og Norturas regionutvalg Nord-Norge

2. Årsmelding
Meldinga godkjent med følgende tre endringer under "Andre valgte/oppnevnte ombud":
"Utvalget for kjøtt- og eggproduksjon, i NBS - Birger Bull" strykes, erstattes av "Saueutvalget i NBS - Frank Valø".
Tillegg: Styringsgruppa for fylkesmannens drivepliktprosjekt - Kirsten Slagstad.
Tillegg: Representantskapet i Holt Læringstun - Frank Valø.

3. Regnskap
Spørsmål om størrelsen på kontingentinntektene. Dette avhenger av at medlemmer betaler kontingent og at lokallagene avholder årsmøte.
Spørsmål om beregningsgrunnlag for tilskudd fra Gjensidige. NBS mottar tilskudd på grunnlag av antall medlemmer med forsikringsavtale, tilskuddet omfordeles til fylkene etter medlemstall.
Regnskapet godkjent.

4. Leders tale
"2019 har vært ett år der vi på mange måter har sett en del nye sannheter i landbruket begynne å krystallisere seg. Jeg har hatt en større avstand til lagsarbeidet enn jeg har hatt de foregående årene, for jeg har hatt mye jobb i mine private selskap. Så mye arbeid har blitt tatt opp av vårt meget kompetente fylkesstyre. Takk for det.

Men avstand gir deg perspektiv. Og jeg har lyst til å peke på noen utfordringer som uroer meg.

Vi ser nå en større del av konkurser i næringa. Vi ser at mange sliter – de små som er blitt tilskuddstapere og pristapere. Og de større som ikke klarer å ta ut de gevinstene det ble lagt opp til i driftsplanene. Sparebank 1 Nordnorge forteller meg at de har aldri før behandlet så mange søknader om utvidelse av driftskreditt og behov for finansiering av drift som i 2019.

Det er blitt vanskeligere å være bonde i 2019. Det var ikke spesielt lett i 2018 heller. Men nå ser vi at skruen strammes.

Samvirkene våre sliter, vi ser at FK legger ned anlegg. Nortura har vært i en prosess som endte i nedlegging på Otta. For en besparelse på 30 mill. Det er min spådom at tapet fort kan komme til å overstige besparelsen. For når bøndene ikke ser at samvirket tar samfunnsansvar – så forvitrer samvirketanken og man opplever mindre lojalitet.

Det nye er at Tine og sliter. De vurderer å legge ned 3 meierier, og i nord er både Alta, Tana og Harstad kommet i spill. Dette er dramatisk for landsdelen vår. Etterbetaling på melkeprisen kan det nok bli lenge til vi vil oppleve igjen. Og for Nortura sin del så nærer jeg en oppriktig bekymring.

Det er ikke et lystig bilde som tegner seg, og vi ser at den medisinen de rødgrønne foreskrev i 2011 – 13, og som Frp gav oss så alt for mye av i årene etterpå, den medisinen er nå blitt veldig bitter. Vi får ikke betalt for strukturrasjonaliseringen vår. Det finnes ikke stordrifts-fordeler, vi tjener ikke bedre selv om kua melker 10.000 liter og geita oppnår et tørrstoff på landssnitt over 11. Til slutt står geita inne og ingen melkekyr beiter, for det kan de ikke om vi skal holde kvaliteten og tjene penger. Hvor skal det stoppe? Når driver vi effektivt nok?

Vi må erkjenne at vi har ikke en landbrukspolitikk som fungerer. Selvforsyningen faller.Landet gror igjen, kornarealet reduseres. Vi er under ett voldsomt press ang klima, og det foreslås i praksis avvikling av ett areal på størrelse med hele vestland fylke. Eller for den skyld Troms og Finnmark. 1 mill dekar."

Debatt på leders tale:
Det står respekt av at leder tar en så nøktern analyse av situasjonen. Sentralisering av anlegg tvinger seg fram når vi blir færre bønder.

Vi må ha fokus på lokale ressurser, beite der beitene er, ha anlegg der gårdene er.
Ikke enig i at det er liten forskjell på landbrukspolitikken til Sp og Frp.
Noen bruk er for store.
Feil å fokusere på store vs små bruk, vi trenger alle.
Innfør pyramidetilskudd på sau.

5. Arbeidsplan
Styrets forslag vedtatt, med følgende to tillegg:
Planlegge 100års-jubileet i 2021.
Rovviltforvaltning.

6. Budsjett
Styrets forslag vedtatt.

7A. Innkommet sak: Regionalt miljøtilskudd
Det er urealistisk å be om nytt søknadsprogram. Saken oversendes styret for videre arbeid i følgende retning: Årsmøtet ber fylkesstyret oppfordre kommunene til å arrangere tilskuddskafé/workshop med informasjon og vegledning om søknad på RMT. Samtidig må fylkesmannen oppfordres til å følge opp kommunene mtp vegledningsplikta. Årsmøtet oppfordrer også lokallagene til å ta initiativ til slike kaféer/workshops. Årsmøtet ber fylkeslaget lage studieplan for søknad på RMT.

7B. Innkommet sak: Framtidig organisering av fylkes- og lokallag
Debatt:
Problemstillinga er en gjenganger i alle lag/foreninger.
Ved sammenslåing av lokallag blir avstandene så store at det er et like greit alternativ å bare ha fylkeslaget.
Aktive lokallag holder bedre på medlemmene.
Folk krever ikke så mye aktivitet, nok med juletallerken og årsmøte, og visshet om at laget er der hvis det skulle oppstå noe.
Hele fylket som ett "lokallag" blir for stort.
Det skal være koselig å sitte i et styre.
For mange medlemmer handler lokallaget om lokal tilhørighet, lokalt miljø og treffpunkt.
Dagens opplegg fungerer ikke, noe må gjøres.

7C. Uttalelse fra årsmøtet, utarbeidet av red.kom.

"Landbruk drfives i et evighetsperspektiv. Vårt landbruk skal være en del av klimaløsningen. Den lokale kjøttproduksjonen, der dyrene beiter og spiser gress, gir karbonbinding. Her trenger vi tall og forskning på regionale løsninger som vil gi oss verktøy til å drive enda mer klima- og miljøvennlig.

Bonden gjør det som lønner seg. Tilskuddsordningene må brukes slik at de sikrer klimavennlig landbruk i Nord-Norge. Her kan RMP-midlene brukes mer effektivt, eksempelvis gjennom driftsvanbsketilskudd.

Vi har ikke overproduksjon, men derimot overimport! Det importeres for mye kjøtt, melkeprodukter og kraftfôr. Handlingsrommet som finnes i tollvernet bør utnyttes.

Vi har enorme arealer som ikke er ibruk, men som gror igjen. Her må bo- og driveplikt brukes for å støtte opp under rekruttering til landbruket og styrke bruk som drives i dag. Vi må ta vare på matjorden for fremtiden!

Vi trenger en bedre rovviltforvaltning. Det krever både kartlegging og tiltak.

Lokal matproduksjon er den del av beredskapen.
Selvforsyningsgraden må økes, så vi blir mer robust i tilfelle kriser.
Regionale kvoter vil sikre at matproduksjon ikke flyttes ut av regionen.
Her trenger vi hele verdikjeden "fra jord til bord" i landsdelen.

Vi ønsker å ha nærmere kontakt mellom produsent og forbruker. Reko-ringene er et tiltak som NBS har vært pådriver for.

Vi kjenner vårt samfunnsansvar og vil drive landbruk i et evighetsperspektiv."

Uttalelsen oversendes styret for finpuss, den formes som pressemelding, og de aktuelle delene sendes som innspill til Forhandlingsutvalget i NBS.

8. Valg

Leder 1 år - Birger Bull, Tromsøysund, gjenvalg
Styremedlem 2 år - Frank Valø, Lyngen, gjenvalg
Styremedlem 2 år - Maren Olie Sandvoll, Målselv, ny
1. vara 1 år - Per Arne Slettmo, Balsfjord, gjenvalg
2. vara 1 år - Håkon Ryvoll, Senja, gjenvalg

3. vara 1 år - Heidrun Lingrasmo, Senja, gjenvalg
Revisor 1 år - Kurt Olsen, Balsfjord, gjenvalg
Revisor 1 år - Ivar Jørgensen, Balsfjord, ny
Medlem til valgkomitéen 3 år - Kirsten Slagstad, Hålogaland, ny

Nestleder 1 år - Mats Hegg Jacobsen, gjenvalg
Medlem til representantskapet i NBS 1 år - Birger Bull, gjenvalg
Varamedlem til representantskapet i NBS 1 år - Mats Hegg Jacobsen, gjenvalg

---
Referent: Margrethe Figved (s.)
Kontroll: Vegar Svendsen (s.)
Kontroll: Harald Evanger (s.)

Prøving av kjeledresser med NBS-logo!
Vil du benytte deg av medlemsavtalen med Wenaas, kan du få egen brukerkonto ved å sende e-post til troms@smabrukarlaget.no

EL-KONTROLL MED TERMOGRAFERING FOR LANDBRUKET

Vi har mange års erfaring, og er sertifisert av Det Norske Veritas for å utføre el-kontroll med termografering innen landbruk og næring

Utført kontroll gir deg først og fremst trygghet, - men også redusert forsikringspremie

Vi tilbyr også:

- **Levering og montering av Elotec varslingsanlegg**
- **Årlig avtale på kontroll av brannvarslingsanlegg**
- **Kameraovervåkning spesielt tilpasset landbruk – rett til din mobiltelefon**

Ta kontakt for informasjon og tilbud

ØVERBYGD ELEKTRO AS

SYSTEMSERTIFISERING DNV·GL KONTROLLFORETAK SERTIFISERT IHT NEK 405-4

Tlf: 77 83 00 30
adm@overbygd-elektro.no
www.overbygd-elektro.no

Sammen skaper vi et levende Norge

medlem.tine.no

TINE

Pressemeldinger, leserinnlegg o.l.

Ferske tall om norsk sjølforsyning

Facebook-innlegg, juli 2020

Den siste tida har stadig flere av oss blitt oppmerksomme på hvor maten vår er produsert. Vi importerer uforholdsmessig mye mat, enten direkte eller som fôr til fisk og dyr. Bare 36% av landbruksproduktene vi spiser og drikker er produsert i Norge, på norske ressurser. Vi kan bli bedre. Mye bedre.

Om vi lager maten vår sjøl, sikrer vi tilgangen til mat i en krisesituasjon, vi sikrer norske arbeidsplasser, og vi sikrer levende bygder.
For å få det til, må det bli mer lønnsomt å drive jordbruk, og vi trenger et sterkere importvern.
Vil du bidra til at vi blir mer sjølforsynt, velger du norske matvarer i butikken. Takk for hjelpa!

Kampen om utmarka - et kommunalt ansvar

Pressemelding, oktober 2020

Troms Bonde- og Småbrukarlag ser med uro på utviklinga i Troms når det gjelder bruken av utmarka. I dag benyttes de samme områdene av både syklister, hundefolk, turister og beitedyr, og konfliktene eskalerer flere steder.
Utmarksporter blir stående åpne så sauer, kyr og geiter kommer inn i hagene til folk. Hundekjøring og annen brå ferdsel skremmer beitedyra ut av områdene de er ment å være i. Flere ganger har det endt med skader og med dyr som blir stående fast i fjellet i stedet for å gå hjem om høsten. Det er på tide å rydde opp i forkjørsrett og vikeplikt i utmarka!
Regjeringa har gitt bøndene i oppdrag å skaffe befolkninga mat, og å bruke norske resurser best mulig. Da må beitedyra få ro til å utnytte den resursen som ligger i utmarka, uten vesentlig forstyrrelse. Dette betyr blant annet at der utmarka blir benyttet av beitende husdyr, må barmarkskjøring med hundespann vike. For å få dette gjennomført på en forsvarlig måte, må det til lokale bestemmelser som ivaretar både hundekjørerne og husdyra som beiter. Vi oppfordrer alle kommuner til å sette i gang en slik prosess, sier fylkesleder i Troms Bonde- og Småbrukarlag, Birger Bull.

Hva kan du om melkekvoter?

Facebook-innlegg, desember 2020

Bønder som produserer geit- eller kumelk har hver sin kvote for hvor mye melk de kan levere til meieriet hvert år. Denne grunnkvota er fast, men det går an å selge eller kjøpe mer grunnkvote. Et par ganger i året gjør Tine ei vurdering av etterspørselen etter meieriprodukter og prognosene for hvor mye melk bøndene kommer til å levere. På dette grunnlaget vedtas et forholdstall, som sier hvor mye av grunnkvota den enkelte bonden kan levere akkurat dette året. Hvis forholdstallet er 0,98, kan kan man levere 98% av grunnkvota.

I 2019 var forholdstallet for kumelk nettopp 0,98. Så flyttet Tine mye av Jarlsberg-produksjonen til Irland, samtidig som norske forbrukere kjøpte stadig mindre norske meieriprodukter. Forholdstallet ble redusert til 0,96 for 2020, og saten kjøpte ut en viss mengde melkekvoter. Noen gårdsbruk solgte litt av kvota si, mens de fleste solgte alt og bestemte seg for å slutte å produsere melk i det hele tatt.

Det tok lengre tid enn beregnet for Tine å komme i gang med Irlandsmeieriet, og Jarlsbergproduksjonen ble værende i Norge noen måneder ekstra. Det økte behovet for norsk melk, og forholdstallet ble justert opp. Så kom corona'en, og folk handlet norske melkeprodukter som aldri før! I løpet av året ble forholdstallet justert opp til 1,05, og nå er tallet for neste år vedtatt å være 1,07. Norske kumelkprodusenter kan altså levere 7% mer enn de har grunnkvote til i 2021.

Er dette en god eller dårlig nyhet?
Det kommer an på øyet som ser.
Om vi hadde visst at etterspørselen nærmest ville eksplodere i 2020, kunne vi ha unngått oppkjøpet av kvoter og nedlegging av mange melkebruk.

At hver bonde får lov til å levere mer melk, betyr ikke at han kan gjøre det i praksis. Kyr har som kjent ingen "volumknapp", og økt produksjon kan kreve både større fjøs og mer jord til å dyrke gras på - eller mer innkjøpt rundball og kraftfôr.

Men like fullt gleder vi oss over at norske forbrukere har gjenoppdaget melka og alt det gode som kan lages av den!

Glimt fra lokallagene

Jordbrukspolitisk møte i Nordreisa

16. januar 2020 møttes bønder og arbeiderpartifolk rundt kjøkkenbordet til geitbøndene Elise og Andreas Blixgård. Vertskapet bød på både geitkjøttsuppe og omvisning i fjøset da jordbrukspolitisk talsmann i Ap, Nils Kristian Sandtrøen, besøkte Nord-Troms. Med seg hadde han bl.a. Nordreisa-ordfører Hilde Nyvoll og Kvænangen-ordfører Eirik Losnegaard Mevik.
Nord-Troms Bonde- og Småbrukarlag stilte med både styreleder og Harald Evanger og styremedlem Morten Risto. De overrakte Sandtrøen ei huskeliste med punkter for å stanse bruksnedlegginga i Troms og få optimismen tilbake til bygdefolket:

- Sauenæringa er ryggraden i Tromslandbruket. Det er underkommunisert i våre dager. Små og mellomstore sauebruk med god økonomi kan skape optimisme som styrker bosettingen hos distriktsbefolkningen, nå som det alltid har gjort. I kombinasjon med andre yrker bidrar sauenæringa til ringvirkninger, alt fra pleie av natur-landskapet, hindrer gjengroing, sikrer kortreist kvalitetsmat, etablerer kunnskap om maskin- og matberedskap i utkant-Norge, bidrar til kreativ etablering og vedlikehold av andre yrker, nye som tradisjonelle.

- Industrilandbruk passer ikke her. Til det er innmarksarealene for små og tilgangen til ressursene i utmarka store. Derfor er det beite-næringer og kombinasjonsjordbruket som har vært og vil være avgjørende for distriktenes framtid! Men beitenæringa er presset fra mange hold, der bl.a. rovdyr og hundehold har status.
I flere tiår har samfunnsverdien av matproduksjon på små og mellomstore bruk i Norge blitt undervurdert og nedprioritert ved jordbruksforhandlinger. Denne avviklingen av småskala-produksjon av mat gir gass til avfolkningen av distriktene.

- I Troms mistet vi 40 sauebruk fra 2017 til 2019 og har nå 419 bruk igjen, iflg Nortura sin sesongmelding for 2019. Vi mener årsaken er stadig produksjonsdrivende tilskuddsordninger der det tas fra de minste og gis til de største. Økt bestand av rovdyr og ubegrenset hundehold påvirker også avviklingen.

- Det må et taktskifte til i norsk landbrukspolitikk! Økonomien til små og mellomstore bruk, der lokal og kortreist kvalitetsmat produseres, må få et kraftig løft. Det er god klimapolitikk! Bli med på alliansebygging for et klimavennlig jordbruk mot valget i 2021.

Årsmøte i Senja Bonde- og Småbrukarlag

Senja BS avholdt årsmøte på Sážža - Senja natur- og kultursenter i oktober. Fylkessekretæren deltok i møtet, og Ola Fiskvik som leder kornutvalget i NBS holdt et innlegg om maskebruk og luftvegsplager i landbruket. Vi anbefaler flere å legge opp til fagmøter! Nå som vi begynner å bli dreven på digitale møteformer, betyr ikke avstand til foredragsholder all verden.

Årsmøte i Balsfjord Bonde- og Småbrukarlag

Balsfjord Bonde- og Småbrukarlag avholdt årsmøte i september, hjemme på gården hos Inske deBuhr og Ola Røe. Dagen bød på noe varierende vær, men god mat, god avstand og god stemning!

Den nordnorske bondens naturlige samarbeidspartner innen jord og plantekultur, HMS, økonomi og bygg rådgivning.

Sjekk ut vår hjemmeside for mer informasjon om produkter og tjenester som vi leverer

Norsk Landbruksrådgiving

976 93 064 nordnorge@nlr.no

Norsk landbruksrådgiving Nord-Norge nordnorge.nlr.no

Grønt Spa'tak

2020 var tredje sommeren vi på Solvang Gård i Nord-Troms hadde Grønt Spa'tak-deltakere. Hanna fra Skien og Ingunn fra Bergen meldte seg på og kom hit for å jobbe på gården i 10 dager i sommer. Året før hadde de vært på et melkebruk i Sør-Norge.
Jentene var utrolig positivt innstilt og fikk oppleve ulike arbeidsoperasjoner, som fjøsvask med spyler, sauegjeting, reparasjon av gjerder, oppsett av sperregjerder, planting og vatning mm.
Vi hadde felles måltider, og de fikk oppleve vår mattradisjon og kultur.
En tur opp Reisadalen til Bilto og Gammesenteret. Det samme til Gildetun på Kvænangsfjellet for å få utsikt over den varierte naturen i Nord-Troms. Jentene reiste hjem med minner for livet.

Dette er et fantastisk godt tiltak for alle parter. Vi har så gode erfaringer med Grønt Spa'tak at vi anbefaler det for andre. Har du lyst til å ha ungdom nært innpå livet i 10 dager, kan tilby dem husvære, matstell, sanitærforhold og rekreasjons-opplevelser er det bare å søke opp Grønt Spa'tak. Du finner det på nett.

Med hilsen
oss på Solvang Gård

Grønt Spa'tak er et samarbeidsprosjekt mellom Natur og Ungdom og Norsk Bonde- og Småbrukarlag. Gjennom Grønt Spa'tak kan ungdom få jobbe på gård, på seter eller gå beitetilsyn ti dager i sommerferien, samtidig som de lærer om norsk jordbruk og har litt ferie. Reisen betales av organisasjonene, mens kost, losji og eventuelle utflukter dekkes av gårdbrukeren.

Vil du ta imot ungdom til sommeren? Les mer på www.spatak.no

Mye er likt, men ikke alt

Nortura
bondens selskap

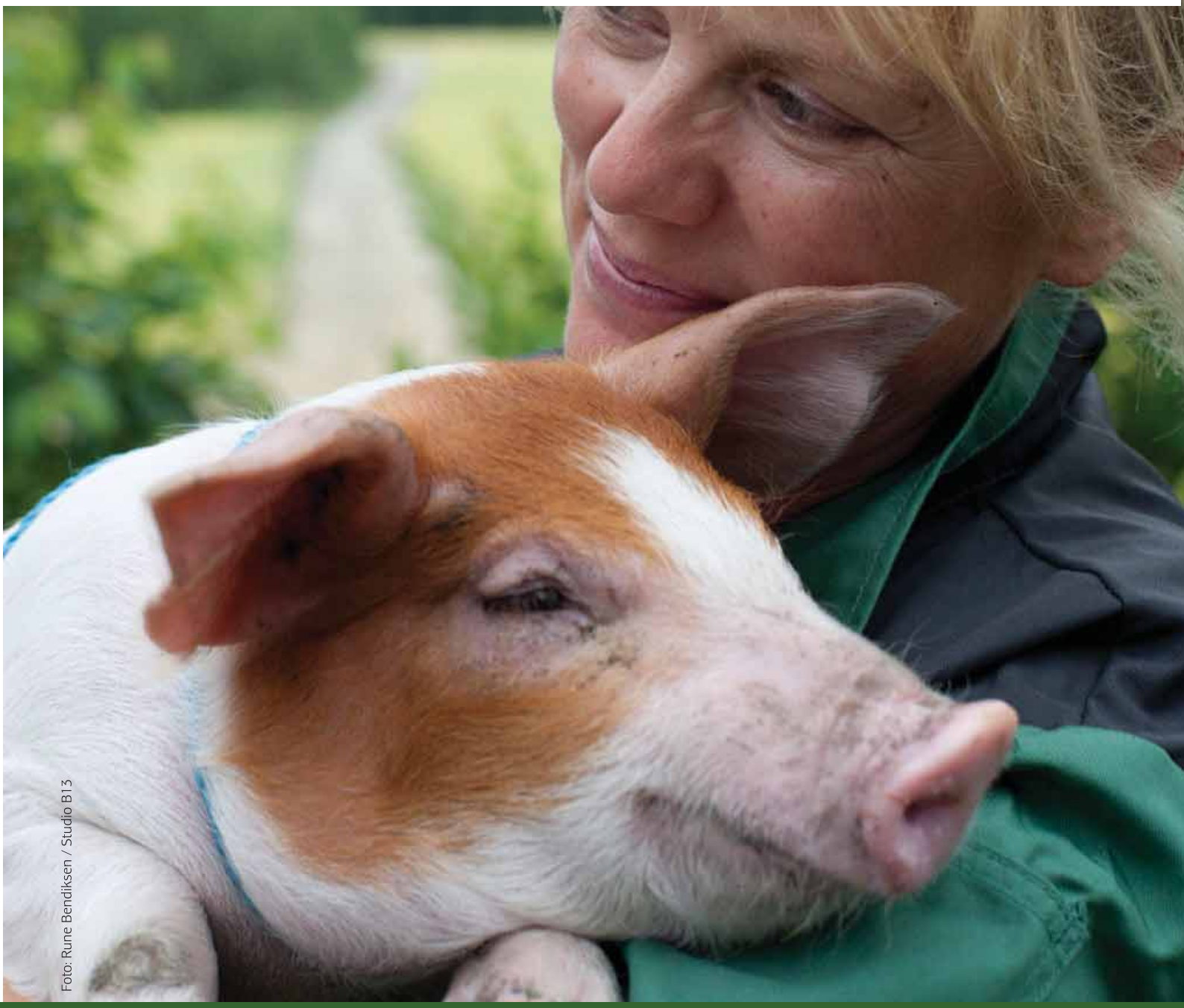

Foto: Rune Bendiksen / Studio B13

Målsettingen hos oss og våre konkurrenter er den samme. Best mulig økonomi til eierne.
I Nortura er det bonden som eier.

Årsmelding 2020

1. Tillitsvalgte i Troms Bonde- og Småbrukarlag 2020

		Lokallag	Valgt år
Styret			
Leder	**Birger Bull**	Tromsøysund	2014
Nestleder	**Mats Hegg Jacobsen**	Tromsøysund	2015
Styremedlem	**Isabel Vangen**	Nord-Troms	2018
Styremedlem	**Frank Valø**	Lyngen	2018
Styremedlem	**Maren Olie Sandvoll**	Målselv	2020
1. vara	**Per-Arne Slettmo**	Balsfjord	2014
2. vara	**Håkon Ryvoll**	Senja	2019
3. vara	**Heidrun Lingrasmo**	Senja	2019
Revisorer			
	Kurt Olsen	Balsfjord	2015
	Ivar Jørgensen	Balsfjord	2020
Representantskapet i NBS			
Medlem	**Birger Bull**	Tromsøysund	2014
Varamedlem	**Mats Hegg Jacobsen**	Tromsøysund	2015
Valgkomité			
	Harald Evanger	Nord-Troms	2018
	Berit Nikolaisen	Dyrøy	2019
	Kirsten Slagstad	Hålogaland	2020

2. Andre valgte/oppnevnte ombud

Styret for Troms landbruksfaglige senter	*medl:*	**Berit Nikolaisen**
	vara:	**Ragnhild Elvestad**
Styringsgruppa for FoU i Nordnorsk Landbr.råd		**Mats Hegg Jacobsen**
Styringsgruppa i Nordnorsk Landbruksråd	*vara:*	**Birger Bull**
Styringsgruppa for fylkesmannens drivepliktprosjekt		**Kirsten Slagstad**
Representantskapet i Holt Læringstun		**Frank Valø**
Styret i Troms landbruksselskap		**Ole-Anton Teigen**
Ungdomsrepresentant på NBS-landsmøtet		**Maren Olie Sandvoll**
Kvinneutvalget i NBS		**Britt Marthinussen**
Inn På Tunet-utvalget i NBS		**Britt Marthinussen**
Storfeutvalget i NBS		**Birger Bull**
Småfeutvalget i NBS		**Frank Valø**
Ref.gruppa for Lyngsalpan landskapsvernområde		**Ivar Jørgensen**
Juryen for Nordnorsk Økomatpris		**Inske deBuhr**
Referansegruppe HMS-studiet		**Frank Valø**

3. Medlemstall

Ved utgangen av 2020 hadde Troms Bonde- og Småbrukarlag 222 medlemmer. De aller fleste er fordelt på de 10 lokallagene rundt omkring i fylket, mens 11 er direktemedlemmer i fylkeslaget.

4. Lagets virksomhet

Det har vært avholdt 11 styremøter i perioden: 2 fysiske og 2 pr telefon i begynnelsen av året, og 1 fysisk og 6 Teams-møter i perioden etter 13. mars. I tillegg har styret hatt løpende kommunikasjon på e-post og Messenger. Corona'en har på ingen måte redusert møteaktiviteten, snarere tvert i mot. Styret har funnet en møteform som fungerer godt, men ser fortsatt behovet for enkelte fysiske møter i løpet av året.

En oversikt over behandlede saker finnes i slutten av dette kapittelet.

Rovviltansvarlig i fylkeslaget, Frank Valø, deltok på den nasjonale rovviltkonferansen på Hamar i januar.

Fylkesårsmøtet ble arrangert i Tromsø 21.-22. februar. Vi var ett av de få fylkeslagene i NBS som fikk anledning til å samles fysisk til årsmøtet. Da det nyvalgte styret konstituerte seg, fortsatte Frank som rovvilt-ansvarlig, mens Per Arne Slettmo ble ansvarlig for studieaktivitet, og Isabel Vangen fikk ansvar for saker angående likeverd mellom kjønnene.

Som oppfølging av årsmøtesaken om RMP-ordninga, søkte styret om klima- og miljømidler for å arrangere RMP-kaféer. Vi fikk dessverre avslag, da det var stor oversøkning på disse midlene.

Økonomien i sauenæringa har vært tema over flere år, og styret har valgt å opprette en egen arbeidsgruppe bestående av Birger Bull, Frank Valø og Margrethe Figved. Gruppa har jobbet med ulike modeller for bl.a. driftstilskudd og pyramidetilskudd, noe som etter hvert dannet grunnlaget for landsmøtesaken om driftstilskudd og produksjonsregulering i saueholdet. Birger fikk også god tilbakemelding på forslaget da han gjestet årsmøtet i Troms Sau og geit i februar.

Landsstyret foretok tidlig på året en sammenslåing av flere av de rådgivende fagutvalgene. Fylkesstyret reagerte kraftig på dette, og

krevde at det felles utvalget for storfe, småfe, svin, fjørfe og egg måtte splittes opp igjen. Sterke spesialiserte utvalg har vist seg å være viktige i utviklinga av NBS sin politikk.
Dette året fikk vi endelig i havn avtalen om arbeids- og profileringsklær med NBS-logo. Den innebærer at NBS-medlemmer får 30% rabatt på hele katalogen til Wenaas, og fylkeslaget drifter avtalen på vegne av landslaget.

Fylkeslaget var i sin tid med på å stifte Holt Læringstun. Over tid har vi registrert drift i konkurranse med landbruksnæringa, og varierende styring av stiftelsen. Dessverre har vi ikke hatt kapasitet til å engasjere oss sterkt nok til å endre disse tendensene.
Etter representantskapsmøtet i Holt Læringstun i mai, kom fylkesstyret fram til at det ikke var riktig å bli sittende som medstifter og landbruksalibi i en stiftelse som fjerner seg mer og mer fra utgangspunktet sitt. Vi valgte derfor å trekke laget ut av stiftelsen.

Landsmøtet gikk av stabelen første helga i november, for første gang som digitalt møte. Balsfjord, Dyrøy, Hålogaland, Lyngen, Målselv, Nord-Troms, Senja og Tromsøysund BS stilte med utsendinger. Maren Olie Sandvoll fra Målselv BS var ungdomsutsending fra fylkeslaget, og både fylkesleder og fylkessekretær deltok i møtet. Tromsdelegasjonen har ikke vært så stor på lenge! Noen utsendinger deltok hjemme fra egen stue, mens andre møttes til felles deltakelse.

Etter at corona'en traff, har det naturlig nok vært lite fysiske møter og arrangementer. Samtidig har denne perioden gitt oss enda flere muligheter til å treffes digitalt, skjermmøter har blitt en del av hverdagen, og møtefrekvensen har i hvert fall ikke dabbet av!
Laget har vært representert i møter i Nordnorsk Landbruksråd, møter med fylkeskommunen, fylkesmannen og Sametinget, årsmøter i flere samarbeidende organisasjoner, en rekke møter internt i NBS, og flere møter med samvirkene våre - for å nevne noe. Birger fikk også anledning til å delta på landbruksministerens besøksrunde i sørfylket i september.

Fylkesstyret har arrangert to digitale medlemsmøter. Det ene om strategiplanen til NBS som var under revisjon. Det andre som en oppkjøring til landsmøtet, der spesielt utsendingene men også andre medlemmer kunne diskutere landsmøtesakene før de kom til endelig behandling. Det har også vært holdt ett møte med lokallagslederne.

Av lokallagene har Nord-Troms BS og Senja BS hatt besøk fra fylkeslaget på sine årsmøter.

Som de siste årene, har fylkeslaget ikke hatt så mange saker på trykk i avisene. Vi bruker derimot en del tid på Facebook-sida, og Birger har gjentatte ganger vært både ntervjuet og sitert av NRK Troms - blant annet om besøksordning til husdyrbønder, klimaregnestykker i jordbruket, gjerdehold og sau i trafikken, og framtida til Tromsjordbruket.

Styresaker 2020:

1 Innkalling og saksliste
2 Referatsaker
3 Arbeidsplan framover
4 Sperregjerde Skånland
5 Fylkesårsmøte 2020
6 Brosjyre
7 Veterinærvakt Senja
8 Grunneierprosjektet
9 (Saksnr ikke brukt)
10 Kongeørnprosjektet
11 Årsm Troms BL
12 Årsm Tr/Fm SV
13 Søkbare midler til klima- og miljøtiltak
14 Kandidater Nordnorsk Økomatpris
15 Høring om ny samelov
16 Politikkendring for sauenæringa
17 Konstituering av nytt styre
18 RMT, sak fra årsmøtet
19 Årsmøteuttalelse JF
20 Fagutvalg i NBS
21 Temamøte Tap av sau på beite
22 Årsm Studieforb Troms
23 Jurymedlem Nordnorsk Økomantpris
24 Verving
25 Lakselvdalen, krisehjelp
26 Annonsetilbud Nye Troms
27 Etter JF
28 Innspill til Landsstyret
29 Ulve-DNA
30 Holt Læringstun
31 Prosjektsamarbeid Senja vgs
32 Nortura i Troms
33 Innspill til valgkom
34 Landsmøte 2020
35 Prosjekt Klimaeffekt av myrdyrking
36 Kraftledning Silsand – Brensholmen
37 Kommunale landbrktr, tjenesteyting
38 Kaldslett
39 Prosjekt REKO-ringer
40 Permisjonssøknad
41 Jubileum 2021
42 Latinamerikagruppa i Tromsø
43 Verdens Matvaredag
44 Adventskalender
45 Strategiplan NBS
46 Valg 2021
47 Bollestad besøk til Sør-Troms
48 Prosjekt Robuste småbruk
49 Reinbeite på Stonglandet
50 Rullering av handlingsplaner RBU
51 Nasjonal rowiltkonferanse
52 Annonse NLR
53 Oppfølging av landsmøtesaker
54 Innspill JF 2021
55 Tromsøysund BS, drahjelp
56 Høring nasjonale tilretteleggingsmidler
57 Oppfølging av møte med lokallagene
58 Kjellerskogen
59 Fylkesstyret

Sammen for det norske landbruket

Vi er stolte og glade over vårt samarbeid med Norsk Bonde- og Småbrukarlag. Sammen hjelper vi med å forebygge skader og forsikre gårdene i landet vårt, slik at du kan sikre deg, dine og alt som er ditt.

Som medlem av Norsk Bonde- og Småbrukarlag får du gode rabatter hos oss. Du får:

- inntil 20 % rabatt på privatforsikring
- 23 - 24 % rabatt på landbruksforsikringer
- god pris på ulykkesforsikring for voksne og barn
- gode fordeler på pensjon

Ring oss på **915 03100** eller
les mer på **gjensidige.no/landbruk**

NORSK BONDE- OG SMÅBRUKARLAG

Gjensidige

Resultatregnskap 2020

Troms Bonde- og Småbrukarlag

		31.12.2020	31.12.2019
Driftsinntekter			
3001	Medlemskontingent	94 648	89 890
3003	Tilskudd sekretær	35 000	30 000
3004	Driftstilskudd Gjensidige	10 205	10 509
3005	Møtetilskudd NBS	0	0
3006	Aktivitetstilskudd NBS/andre	20 150	33 330
3007	Årsmøte, inntekter	0	33 976
3019	Kofte, inntekter	1 957	31 204
3201	Annonseinntekter	25 500	19 800
3202	Salg av profileringsartikler	255	2 200
3900	Annen inntekt	0	0
Sum driftsinntekter		**187 715**	**250 910**
Driftskostnader			
4390	Beholdningsendring varelager	710	-5 690
5020	Feriepenger	8 805	9 348
5100	Lønn til ansatte	86 320	86 284
5400	Arbeidsgiveravgift	5 535	6 816
5401	Arbeidsgiveravg. av påløpt ferielønn	628	696
5920	Yrkesskadeforsikring	1 568	1 257
6020	Avskr. på immaterielle eiendeler	1 943	1 942
6700	Vervgodtgjøring leder	20 000	20 000
6710	Møtegodtgjøringer	10 080	18 900
6800	Kontorrekvisita	524	0
6810	Tele- og datakostnader	2 217	570
6820	Årbok	8 306	9 461
6890	Kontorhold leder og sekretær	10 000	10 000
6940	Porto	145	302
7421	Gaver	3 000	0
7619	Kofte, kostnader	0	25 031
7701	Styremøter	2 185	19 575
7702	Årsmøte	34 924	66 047
7703	Andre møter/arrangement i egen regi	330	13 423
7704	Landsmøte	5 744	4 235
7705	Andre NBS-møter	0	7 705
7706	Eksterne møter	6 151	12 659
7707	Lokallagsmøter	290	601
7708	Møter NNLR	630	2 746
7709	Andre møtekostnader	0	933
7721	Landbruksmessa i Balsfjord	0	11 030
7770	Bank- og kortgebyrer	201	873
Sum driftskostnader		**210 235**	**324 744**
Driftsresultat		**-22 520**	**-73 835**

Resultatregnskap 2020

Troms Bonde- og Småbrukarlag

		31.12.2020	31.12.2019
8040	Renteinntekt, skattefri	577	698
8090	Prosjektinntekter	82 702	116 131
Sum finansinntekter		**83 279**	**116 829**
8190	Prosjektkostnader	34 235	49 968
8195	Tap ved realisasjon av akjser/andeler	3 000	0
Sum finanskostnader		**37 235**	**49 968**
Årsresultat		**23 523**	**-6 974**

Balanse 2020

Troms Bonde- og Småbrukarlag

		31.12.2020	31.12.2019
EIENDELER			
1061	Koftedesign	15 540	17 483
1350	Investeringer i aksjer og andeler	0	3 000
1461	Thermokopper	0	0
1462	T-skjorter Bli med på laget	600	600
1463	T-skjorter Ordsky	6 240	6 240
1464	Ferdigstrikka kofter	5 600	5 600
1465	Koftegarn	16 206	16 872
1466	Koftemerker	1 796	1 800
1467	Kofteoppskrifter, trykte	1 152	1 184
1468	Postposer	1 872	1 880
1500	Kundefordringer	-235 951	-198 251
1920	Bankinnskudd	143 677	369 114
1921	Plasseringskonto	401 891	101 378
SUM EIENDELER		**358 623**	**326 900**
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
2050	Annen egenkapital	261 315	268 289
	Udisponert resultat (ikke postert)	23 523	-6 974
Sum egenkapital		**284 838**	**261 315**
Gjeld			
2400	Leverandørgjeld	57 029	40 961
2600	Forskuddstrekk	7 323	12 318
2770	Skyldig arbeidsgiveravgift	0	2 852
2780	Påløpt arbeidsgiveravgift	628	652
2940	Skyldig feriepenger	8 804	8 801
Sum gjeld		**73 784**	**65 585**
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		**358 623**	**326 900**

Revisjonsrapport Troms Bonde- og Småbrukarlag 2020

Nordkjosbotn 4.februar 2021

Regnskapet er revidert ved å gjennomgå samtlige bilag i bokføringsspesifikasjon, bilag 1 – 201. Bilagene er kontrollert mot kontoutskrift, samtlige bilag virker å være i orden.

Regnskapet er ryddig og oversiktelig og gir et riktig bilde av økonomiene i laget. Driftresultatet, inntekter – kostnader viser et driftsresultat på -22 520. Resultatet var – 73 835 i 2019. Over tid kan dette bli negativt.

Kurt Olsen
Revisor

Ivar Jørgensen
Revisor

3net

Din lokale leverandør

av Internett og TV fra Telia

www.3net.no | Tlf 77 77 04 99

Årsmøteprogram 2021

Møtet kjøres på Teams lørdag 6. mars kl 12-17
Pauser legges inn etter behov.
Servering besørges av den enkelte deltaker

Åpning

Konstituering

Leder tale

Innlegg fra landsstyrerepresentant

Orienteringssaker

Debatt

Årsmelding 2020

Regnskap 2020

Arbeidsplan og budsjett 2021

Innkomne saker

Uttalelser fra årsmøtet

Valg

BYGG FAG

Betongservice AS
Industriveien 24, 9152 Sørkjosen
Tlf 77 77 03 00, E-post byggfag@betongservice.net

---------- ***Over 30 år i Nord-Troms*** ----------
Trelast og bygningsartikler - Oppføring av bygninger - Elementproduksjon
Ferdigbetong - Betongpumpe - Kranbil - Sand og grusmasser
Graving - Transport - Reparasjon av hydraulikkslanger - Kulelager

Lokallag i TBS (oppdatert februar 2021)

Balsfjord	Inske de Buhr Selnesvn 1696 9042 Laksvatn	958 62 580 inske@online.no
Lyngen	Frank Halvard Valø Kjosvegen 211 9060 Lyngseidet	480 56 134 frankhalvar@gmail.com
Nord-Troms	Harald Evanger Bakkebyveien 406 9153 Rotsund	416 75 651 harald.evanger@nordtroms.net
Tromsøysund	Mats Hegg Jacobsen Innlandsvn 67 9020 Tromsdalen	971 66 329 tromsobs@gmail.com
Målselv	Svein Børre Evensen Brannmovn 24 9334 Øverbygd	959 31 171 sveinbev@online.n**o**
Dyrøy	Berit Nikolaisen Vinje 9311 Brøstabotn	77 18 71 86 / 958 79 784 beriniko@online.no
Øvre Salangen	Stein Kenneth Sæther Gaddskog 9350 Sjøvegan	907 46 209 steinsaether@hotmail.com
Senja	Håkon Ryvoll Ryvoll gård 9392 Stonglandseidet	938 75 996 haak_ry@live.no
Hålogaland	Kirsten Slagstad Hammarvn 12 8425 Sandsøy	91640052 halogalandlokallag@gmail.com
Astafjord	Jan Røkenes Sørsida 255 9357 Tennevoll	413 35 991 send e-post til fylkeslaget: troms@smabrukarlaget.no

Kontaktinformasjon oppdateres etterhvert som lokallagsårsmøter avholdes.
Se www.smabrukarlaget.no/troms

KLIMANØYTRAL DISTRIBUSJON
Levert av Posten

NORGE P. P.
posten

Avsender:
Troms Bonde- og Småbrukarlag
Espenesveien 875
9311 Brøstadbotn

EIKSENTERET

MASSEY FERGUSON

- Traktor/redskap
- Hageutstyr
- Dekk
- Olje
- Service
- Snøfres
- Slangepressing
- Vedutstyr

FENDT

Eiksenteret Målselv
Nor- Kin AS, Andslimoen , 9325 Målselv
Tlf: 77 83 40 50

EIK SENTERET
– et hakk proffere

www.eiksenteret.no